

[Knud Bro.]

nærmest formuleret som dem, vi svarer på til folkeregistret. Eksamen opfandt Sokrates, da han gik rundt på gader og stræder og stillede den tids autoriteter de aller-simpleste spørgsmål, som så ud til at være lette at besvare, men som de fleste gik i vandet på. Det morede de unge meget, og som Sokrates selv sagde i apologien: det er også morsomt. Det er karakteristisk for et demokrati og for et folkestyre, tror jeg, i hvert tilfælde hvis vi betragter det i historisk perspektiv, at det har haft vanskeligt ved at svare just på det spørgsmål, vi behandler i dag. Der er ikke noget diktatur, der ikke har kunnet svare på det og ikke haft en klar mening med, hvad det ville med de unge.

Her i landet har vi også altid været meget forsigtige i formuleringen af målsætningen. Jeg vil gerne sige det sådan: den danske folkeskoles tradition har altid været mere overbevisende end dens målsætning.

Hvis vi skulle prøve at sige noget, som har været stærkt fremme i uddannelsesdebatten i årene efter krigen, vil jeg gerne trække to betydelige personligheder frem, som har præget dette hus' tankemåde på disse områder; jeg tænker på Flemming Hvidberg, og jeg tænker på Hartvig Frisch, begge tidligere undervisningsministre. Flemming Hvidberg formulerede det sådan, at det, vi måtte bygge samfundets fundament på, var grækernes lære om den frie tanke, romernes respekt for ret og orden og jødernes og de kristnes ærbødighed for det enkelte menneske. Hartvig Frisch har sagt noget lignende, når han talte om de tre høje: Jerusalem, Athen og Rom, som var fundamentet. Men i Hartvig Frischs kendte tale ved Gymnasieskolernes Lærerforenings møde i 1948, hvor han kritiserede begrebet de positive kundskaber, som også har været inde i debatten her i dag, sagde han, at man vist ville komme det faktiske forløb nærmere ved at se lidt mere biologisk på sagen og bruge sådanne vendinger som vækst, modning og funktion. Lad os forsøge at bruge disse begreber som model og starte med folkeskolen.

Om vækst. Med principbeslutningen om undervisningspligtens udvidelse og en reform af den grundlæggende skoleuddannelse, som

vi vedtog i foråret, har vi sikret alle unge 9 års undervisningspligt fra 1973-74. I praksis er vi allerede stærkt på vej dertil, men det er væsentligt, at vi får alle med, og at vi tager alle med. Som bekendt har vi i mit parti altid været positivt stemt over for også et 10. år, men det er først realistisk at drøfte det, når næste skridt for alvor kan tages, nemlig i 1973-74. Det samme gælder den debat, som hr. K. B. Andersen rejste om det 12. år; den hører også hjemme i 1973-74, for jeg tror ikke, at folkeskolen og samfundet kan gabe over mere end det, vi allerede har pålagt dem.

Om enhedsskolen vil jeg sige, at vi i praksis allerede i dag har en 7 års enhedsskole. Jeg tror også, at dette har givet større plads for vækst. Ved folkeskoleloven af 1958 opretholdes det princip, at børnene skulle deles i almen og boglig linje fra det 5. skoleår; men jeg tror, at det er godt netop for væksten, at valget udskydes. Samtidig betyder undervisningspligtens forlængelse, at de unge senere tvinges ud i erhvervsvalget og senere ud i den mindre beskyttede tilværelse. Også det har noget med menneskelig vækst at gøre.

Jeg tror, at de større valgmuligheder, som bydes eleverne på 8.-9. klassetrinet, og den udbygning, som vil komme heraf, vil nedbryde mange gamle skel mellem det almindelige og det erhvervsbetonede undervisningsforløb, sådan som ministeren også har formuleret det. Men det vil også betyde vækst for den enkelte at kunne udfolde sine evner i det, der engagerer netop ham eller hende. Den har jo aldrig levet, som klog på det er blevet, han først ej havde kær.

Jeg ved, at der har været røster i Sverige, som har talt mod tilvalget, idet de har sagt, at det skiller mere, end det samler, fordi der vil være mere eller mindre estimerede fag. Men så må det være en forkert slutning, hvis man siger, at så er tilvalg nok ikke godt. Jeg tror ikke, vi skal give op og sige, at vi så må være optaget alene af det samlende. Jeg tror tværtimod, at vi skal være optaget af at gøre tingene lige gode. Det var nøjagtig samme problem, vi havde, da vi drøftede fritidsundervisningen; det var også denne problematik, at nogle fag er bedre end andre og fortjener mere støtte